

Latwesch u Alwises.

Nr. 36. Zettortdeenâ 8tâ September 1849.

Par nohmas jeb arrentes buhschanu.

Nohmas buhschana muhsu mihlâ semmitê, paldeews Deewam, neween eekch Krohna muischahm, bet arri eekch dsimtahm muischahm, itt labbi us preekschu eet, un fur ta irr eezelta, tur, zif mehs finnam, neween fungi, bet arri semneeki ar to ar meeru irr. Semneeki irr ar meeru, tapehz, ka, laigan weens ohtrs fakka, ka tam leela arrente jamakfa, tomeht kaftris, kas tik pats spreeschahs pee darba un pelnishanas, un kad tik Deewos no nelaimes pasarga, to arrenti warr issdiht, un tapehz, ka nu no muischahs dsihschanas un klausishanas brihws un swabba, wissu sawu laiku un spehku few ween par labbu warr walkaht un fewim ween dsihwoht un strahdaht, un tapehz zitti scho buhschanu arri par to ihsto brihwibu mehds no-fault. Dsimti fungi irr ar meeru, ka nu teem uo tahm mahju arrentehm sawa sinnama, rik-tiga eenahschana, un ar laudim wairs naw til dauds darrischanahs ka papreekschu. Sinnams, teem fungem, kas nu sawus muischahs-laukus paschi ar saweem kalpeem strahda, un teem attendatereem, kas muischahs bes klausishas usnahmuschi, teem wairs naw tik weegli ka papreekschu, bet nu jamahzahs to juhgu wilkt, ko lihds schim faimneeki wilkuschi — to-mehr man schleetahs, ka teem par naudu der-rechts kalps wairak un labbaki strahdahs, ne ka no faimneeka suhtihts arbineeks un arri — faimneeks pats; un ta gan abbejas puffes tai jaunâ buhschana labbi warrehs istikt, kad tik mas dauds pee weena ka pee ohtra kristiga mih-lestiba un taifniba rohnahs, bet ja schi leeta ne buhs, tad sinnams weens ohtram par wellu buhs, un nekahds labbums ne plauks. Ta jauna naudas buhschana buhs, kad arri tik us to makku ween luhko, fungem ka faimne-

keem par labbu. Bet mums arri jaluhko us to zilweka-gohdu, kas zaur scho buhschanu tohp paschirkts. Zilweks, arween pee darba dsihts, kur pascha firds to ne dsenn, un pascham nekahds labbums naw, lehti paleek bes-kaunigs un flinks, un darra to kas tam jadarra, ar launu prahtu, paleek par lohpu; un atkal dsiinnejs, kas tik weenadi ween ohtru dsenn preeksch terim, lehti paleek zeetsfirdigs, un erauga to ohtru par sawu darba-lohpu, un ta no grehleem zellahs grehki, wissada Deewam nepatiykhama buhschana, un zilweka prathi matajahs. Pee tahs jaunâs buhschanas irr tas labbums, ka kungs pats atfakka sawai wezzai warrai pahr zilweka meesu un spehku, un tchi warra to wairs ne warr kahrdinah — un semneeks dabbu tahdu warru pahr terim, ka nu pats tevi wairak par zilweku warr eraudiht, un tapehz arri mitteees leelaku eenih-deht un kaunefees ka lohps dsihwoht. Dusch flik-tums ko muhsu semneeleem pahrmett un kas pee teem rohnahs, irr no tahs wezzas buhschanas ween zehlees, un siddihs pamasam ar to jaunu buhschanu, un dauds sawada dsihwochana, wissada kaidriba, gaifchiba un gudriba no tahs nahks gaismâ; tapehz ikkatri, kas pehz kristigas bauslibas sawu tuwaku mihlo un wehle-jahs ka tam labbi klahtohs pee meefas un pee dwehfeles, tik ween par to warr preezatees un Deewu luhgt, ka ta drihs wissur taptu eezelta.

Bet woi tai gahjeju-kahrtai ta jauna buhschana arr tapat par labbu buhs, ka faim-neeku kahrtai? woi ar gahjejeem wiss ne paleek tapat ka bijis? woi teem ne-ees wehl flik-taki ne ka papreekschu? — Ne tizzu wiss. Gan no eesahkuma, kamehr ta leeta eetaisifees, zits kalps paleek bes weetas, jo faimneeki turr masak to zilweku, un muischa arri wairak islas-

fahs fawus; eespeest tohs atlikkusches pee fain-nekeem wairs ne warr; kur tad lai nu paleek? Nedsi, draugs, tad tewim wairak pehz to jadsennahs, labs, gohdigs zilweks un strahd-neeks buht, tad tu nemelkhehts gan ne palifsi, jo tahds gan wehl tohp ar swazzi meklehts; un ja arri pafaule tik pilna lauschu buhtu, ka ir labs zilweks paliktu nemelkhehts, tad, paldees Deewam, muhsu semme zilweks, us fewim pa-lizzis, wehl ne mirf baddu. Sawu ruhmiti gan atraddihs, semmes stuhriti gan arri woi no funga, woi no fainneeka dabbuhs nobmaht, un ar faveem pirksteem, sawu ammatu, to deenischligu maijiti preefch fewim un faveejem nopolnihs. Ta jauna naudas buhfschana ikatru skubbina un mahza, wairak par fewi gah-dahnt un masak us zitteem palaistees, ne ka lihds schim, un tas irr labbi. Kad tewim us ta-wahm kahjahm ween jastahw, tawas kahjas paliks jo stipras. Bet kad tu wissu sawu muhschu no ohtra likses wadditees un zillatees, tad tawas kahjas paliks wahjas. Waijadsiba wairo spehkus un apgaismo prahdu — un ar spehku un gudribu, kas tad zilwekam naw is-darrams?

(Turpmak wairak, ja tihk.) *)

D.

R.

Kà frihtamu kaiti warroht glahbt.

No wissahm lihds schim isprohwetahm sahlem, ar ko dakteri un tee kas proht frihtamu kaiti ahrsteht, ta fakne no tahs sahles, ko wihibotne jeb bibbotes (Beifus) sauz, effoht ta, kas wisswairak palihds. Daudsreis peeteekoht jau pawissam to kaiti isahrsteht, kad tikai weenu reisi schihs sahles buhfi eedewis, un tikai ta rikti darrisi, ka tuhdal taps mahzihts.

Ta wihibotnes fakne tohp ruddeni, diwi ned-delas preefch jeb pehz Mikkeleem rakta. Patti ta fakne ne derroht, bet tikai ta rudda misa, ko lihds faknes gallai nokass un tee spurri, kas gazz fakni, effoht tee derrige. Schee ehnà fa-

schahwejami un tad labbi paglabbajami; kad waijadfigs, tad tohp meeseri fmalki sagruhsti un eedohti. Pussstundu preefch tahs krischanas, kad slimneeks fewi sliktu mannahs, tad leek no tahm sagruhstahm sahlehm pilnigu tehjkarroti eefch paplahna, remdena allus un slimneeks leekahs gulleht — wehl reis filta allus nodsehrees. — Nu fahs diki swihst. — Kad nu ta diki pahrswhidis, tad slimmam faufs kreks un zittas drahnas ja-apwelt un wiensch warr zeltees augscham. — Nahkamà ohträ, treshà tà ka arri festà deenà tohp tapat darrihts. —

Behrneem sinnams pehz wikkau wezzuma maggak, ne pa-auguscam jadohd; sihdameem tikai tresha daska no tehjkarrotes un ne wiss ar allu, bet ar mahtes speenu jadohd. — Stipree ehdeeni un dsehreeni arri kahdus mehneschus pezeeschami, tapat arri suhra un schahweta gatta, kahbumi wissadi un rums, brandwihs un allus. — Schihs sahles tikai schai kaiti effoht derrigas un teesham ne kahdu zittu tau-numu bruhkojoh ne darra; winnas tik wahjais, ka stiprais panefs.

108

J. Bergm

Kur warr behdàs paligu atrast?

„Tahs Kunga azzis luhkojabs us teem taisneem un winna aufis klausahs us winnu luhgschanahm.“

Jehkabs Eisers no sweschuma pahreisodams eenahze walkarà kahdà frohgà, kas beesà meschà kalmajaa widdù atraddahs. To brihdi Wahzsemme karfch tikko bija beidsees, un tadeht ta reisochana pa leelzelteem bija diki bailiga; tapat arri tas gabbals, kur schim gad-dijahs taggad eet ne bija drohsc; jo wissur gaddijahs blehdneeki, kas reisneekus isplinde-reja un daschu kaunumu teem padarrija.

Eiseram bija diwi draugi lihds, un tad nu tee trihs, buhdami Deewa fargaschanai paweh-lejuschees, warreja drohsc; sawu zellu staigaht. Teem nu ta staigaht peesteidsahs walkars klah, tà ka teem tanni, gan ne ko labba apsohlidamà frohgà, jo ne gribboht waijadseja naktes mahjas nemtees; jo nelahgs un aufsts

*) Wiischu apgabdatast ar leelu firdspateikschani patels, ja juhs, zeen, raffstatajs, un ir zitti no mallu mallahn un wissahm Kursemmes un Widsemmes pusschm mums finnas par scho arrentes buhfschanu iddohtu. Darrait to miikai Latweeschu taaut par labb u.

tudden-a-laiks teem to lusti tahsak eet par wif-sam apturreja, un kahjas arridsan wairs ne gribbeja klausift. Tuhliht tai krohgā ee-eijoht scheem trim reisneekeem rahdijahs, ka wajjadse-schoht gattaweeem buht wissu laumumu, kas warretu nahkt, fagaidiht. — Kur weenā namā jaw wissur un no wisseem istabas kakteem, ka arri no eedsihwotaju drehbehm neskaidrums un nejaukums parahdahs, tur warr drohschi faz-zib, ka tur gohda laudis, Jesus Kristus brahli, Deewa behrni ne mahjo; jo ihsta Kristus tiz-ziba jaw pahrtaisa us labbu arridsan to ahriku zilweku, dohd tam tahdu prahdu, kas tik to jauku, to skaidru buhschanu mihle, kad arci mee-fa tik plahni un paslikti apgehrba buhtu. Tik jaw pee ta spohdruma un tihruma to mahjokli warr nomanniht, ka tē naw Deewa nams, ka tē ne dsihwo Kristus mihlotaji; un kad nu wehl us katru zilweka gihmi warr lassift laumumu; kad wissi wahrdi, ko wihrs us seewu, un schi us wihtu jeb us meitahm sakka irr bahrgi, ne-kohschi un eeksch lammoschanahm isweefuschees wahrdi, tad tulicht warr sweschis, gohdigs zil-weks pasiht, ka tē ne dsihwo Deewa-behrni, bet ka tē dsihwo ta behrni, kas irr weens melkulis un fleplawa bijis no pasaules eefahkuma. Ka tas irr taifniba, to tu pats, lassitajs mih-lais, jaw buhs dsihwodams eewehrojis. Eij tik kahdās mahjās, kur dsehreji, rehjeji, flinki un netikli faimneeki dsihwo un usluhko to mah-jokli labbi, tad tu tulicht redsesi, kahda ta buhs, un ee-eij atkal deewabihjigu, tikkuschu, sahtigu faimneeki mahjā un apflettees tur to dsihwokli, woi katrs schohdsiach, katis stuhris laukā un istabā tewim ne rahdihs, ka tē mahjo gaijchi, labbi Deewa behrni, kas tik pehz skaidruma un labbuma zenschahs; jo kur irr skaidra firds, tur arri skaidra ahriga buhschanu buhs, un kur zil-weli ar launahm apfinaaschanahm mohziti — miht, tur tak zittadi arri ar to ahriku mah-jokli ne buhs. — Un tā nu arridsan bija schinni krohgā, kur Eisers lihds ar farweem diwi bee-dreem gribbeja nakti-mahju nemtees. — Piiktā gihni un rupjā prahṭā atnesse teem trijeem faimneeks eeksch pußplihsufcheem itt netihreem traukeem to pagehretu dsehreenu un bischkiht

maises; parahdija wiinneem fehshu pee netihra galda, ne tahku no issisteem lohgeem, us tah-deem frehleem, kas israhdijs, ka gan zittkahrt kahda baggata wihta labbi mahju-tihki biju-schi, bet kas taggad ta fagahjuschi un noplif-schi bija, ka warreja dohmaht, ka pahris, kas saplihkuschees weens ohtram tohs frehslus buhs par galwahm danzinajuschees. — Tee peekussuschi gahjeji sawas wakkarias noturre-juschi luhdsahs, lai teem gultamu weetinu eerahditu, kas teem arri tappe nowehlehts un eerahdihts; bet kur? augscham, itt augscham us behnina eeksch kambarina, kas ta saplihsis un netihrs bija, ka warretu dohmaht, ka tas nam preeksch zilwekeem nodohmahts, bet tik preeksch kustoneem, woi preeksch sohfleneem pa Sohrgeem. Tee tur ne gultas nedfrehslus ar-radde; jo gultu weetā teem til bija salmi no-likti; — un tik jaw arri reisneekam weenalga kur meegam nomettahs, kad tik kaulus ne spesch; bet — taggad, kur nu tee trihs weeni paschi bija, dewe Eisers, kas sawu nelaimi jaw jutte, teem diweem sawas dohmas manniht, un notaifija no eekschas tahs fliktas durwis jaw tik zeeti zif ween spahje. — Tee ohtree diwi zella-beedri nu pastahweja, ka ais tahlahm zeeti aisschautahm un aisspilletahm durwim gan drohschibas jaw deesgan buhschoht, un lie-kahs tadehlt itt meerigi us salmeem gulleht, un peekussuschi un isfalluschi arri ahtri aissmigge; bet Zehkabs Eisers pazehle sawu waigu un firdi no tahs dsillas tumfibas un bailibas us to, eeksch ka naw ne kahda tumfiba — us to Kungu, kas neredsamā un neisfakkamā gaishumā mah-jō, un kas sawus laudis feds un glabba ar teem schehlastibas spahrneem, kur tee buhdami, ir tumfchā nakti. Winsch firsnigi peeluhdse to Israëla sargu, lai tas arri fchinni tumfchā nakti — sweschā un bailigā weetā — teem klahst stahwetu un no teem sawas schehlastibas azzis ne nowehrstu — un tad arri likkahs gul-leht us teem pascheem salmeem pee farweem zella-beedreem klahst; — bet — winsch ne buht ne warreja aissmigt, un katru azzu aisdarri-schana tam wifswairak zur to tappe aiskaweta, ka par paschi pufsnakti dsirdeja appat.

schâ trohfsni no jauneeem atnahküscheem weesem, kurru leela tschallta un besmehra blaustischana pee brandwihna glahfsehm itt sfadri parahdijs, ka naw ne kahdi reisneeki, kas nakti par atduffu turr, bet zilweki, kurru darbi un nodohmaschanas ar tumfiba irr sadraudseti, un kas tik tad gułtas weetu atstahj, kad zitti to mekle.

(Turplikkam beigums.)

Teesas fluddinachanas.
No Sallasmuischhas pagasta teesas grahmatahm. Konkurses-leeta, kas par to nelaika Sallasmuischhas falmneka un meierea Kristapa Schmelina atstahtu mantu tohp teesata.

Teesas darrischana tann 12tå August 1849.

Us parvehleschanu tahs Keiserikas Majesteetes, ta Patvaldineeka wifas Kreewu Walsts ic. ic. ic., Sallasmuischhas pagasta teesa fluddina scho

S p r e e d u m u :

Kad kas Kurakers tahs atstahkas mantas ta nelaika Schmelina, par ko konfurje irr spreesta, teesas preefschâ sawu padohmu irr isdeviš, ka ar to Pehtera Dittmera atstahtu mantu warretu saderretees un salihtees, un kad wiensch luhdsis, lai saazina tadehl wissus tohs, kam kahda waijadisba, runnachana jeb prettimirunnachana schinni leetå un salhdinaschanabuhtu; — tad schi pagasta teesa to 10 tu September deenu 1849 irr nolikkuse par terminu, kur lai sanahl pee schihs teesas wissi tee, kam peefriht sawu padohmu schinni leetå isdoht. Lee kas ne nahks 10tå Septembera deenâ, ta taps usluhskoti, it ka buhtu schee ar meeru ar wissu, ko teesas preefschâ norunnahs un ka saderreh.

Schihs spreediums no teesas irr fluddinahts 12tå August 1849.

(Pagasta teesas appakschrakis.)

No teesas grahmatahm irr isralstijis, apleezinajis un apstiprinajis:

Joh. Fried. Rateyke,
pagasta teesas skrihweris.

No Leelas Eseres pagasta teesas tohp zaur scho finnamu darrihts, ka tai 2tå August f. g. Lukkesmuischhas woffarejas laulkâ gaischi bruhns darba firs 10 gaddus wezs fakerts. Lalabb tohp tas, kam schihs firs peederretu, zaur scho usaizinahts, lihds 26tu September f. g. pee schihs pagasta teesas peeteiktees un prett

barroschanas un fluddinachanas atlihdsinaschanu sawu sirgu panemt. Pehz scho terminu newcenu wairs ne klausihis un ar to sirgu pehz likkumeem darris. To buhs wehrâ lukt! Leelas Eseres pagasta teesa, tai 16tå August 1849.

(L. S.) G. Steinhard, pag. wezzakajs.
(Nr. 411.) R. F. Witte, pag. teesas skrihw.

Tai 22tå August f. g. irr Greesees mahjitalja woffaraju laukâ melni-bruhna kehve, 6 lihds 7 gaddus wezza un masa no auguma fakerta. Lalabb tohp tas, kam schi kehve peederretu, no Leelas Eseres pagasta teesas zaur scho usaizinahts, wisswehlak lihds 3schu Oktober f. g. scheit peeteiktees un sawu kehvi prett barroschanas un fluddinachanas atlihdsinaschanu panemt; zittadi ar to kehvi pehz likkumeem darris. To buhs wehrâ lukt! Leelas Eseres pagasta teesa, tai 23schå August 1849.

(L. S.) †† R. Warnauskij, pag. wezz.
(Nr. 419.) R. F. Witte, pag. teesas skrihw.

Zitta fluddinachana.

Amburgas meschâ irr duhlsans firs, 8 gaddus wezs, saglim nosishts un scheit atwests. Lalabb teek tas, kom schihs firs peederr, usaizinahts, feschu neddelu starpa ar sawahn peerahdischanahm scheit peeteiktees un prett barroschanas- un fluddinachanas atlihdsinaschanu sawu sirgu panemt. Amburgas mescha lunga muischâ Sahlinâ, tai 2tå September 1849.

Muischhas waldischana.

Zaur scho es wisseemi finnamu darru, ka es ar
scho deenu sawu

Tabakas- un Zigarre- Pabrikki

Benjamina Schmebhanna lunga nammâ, Kattolu eelâ, esmu atdarrijis un apfehlohs ifkatru, kas pee mannum tabaku voi zigares gribb pirk, pehz patifschanas apdeeneht.

Gelgawâ, tai 6tå September 1849.

E. J. Uessche.

Leelas Eezawas Eddinas tirgu schinni gaddâ 8 deenas wehlati, prohti 12tå September turrehs. Vohtes kluhs ka arween jau pehz pussdeenas preefsch tam buhwetas.

Muischhas waldischana.